

TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ BOJOVÉ POHOTOVOSTI VOJSK ČSLA

Zápas mezi dvěma světovými soustavami se neustále zostřuje, přerostl do celosvětového měřítko a má nejrůznější formy. V současné době jeho těžiště spočívá na jiných než vojenských prostředcích. Je to výsledek síly socialistického tábora a světového revolučního hnutí. Poněvadž cílem imperialismu je i nadále zničit socialismus a obnovit celosvětové kapitalistické zřízení, nemůžeme válku nikdy vyloučit. Ozbrojené síly NATO na středoevropském válčišti jsou připravovány na všechny možné druhy konfliktu. Pozemní vojsko i taktické letectvo je na dobré úrovni bojové připravenosti a je udržováno na vysokém stupni bojové pohotovosti.

Všechny tyto skutečnosti vyžadují od armád Varšavské smlouvy a tedy i naší armády opatření zabezpečující obranyschopnost státu. Okruh těchto opatření zahrnuje řadu důležitých úkolů, z nichž jeden z hlavních je **včasné uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti**. Obsah pojmu **bojová pohotovost** byl vysvětlen v předchozích článcích. Stav bojové pohotovosti vojsk je závislý na řadě faktorů, mezi nimiž je i úplnost, celkový technický stav a pojízdnost bojové a dopravní techniky a připravenost osob k jejímu efektivnímu využití. Cílem článku je vysvětlit, do jaké míry ovlivňuje organizace technického zabezpečení stupeň bojové pohotovosti vojsk.

V naší armádě vybavené moderní technikou, používanou v masovém měřítku na všech organizačních stupních, je bojová pohotovost vojsk v systému technického zabezpečení zajištěna:

- a) přípravou obsluh a uživatelů techniky
- b) provozem techniky
- c) organizací oprav
- d) organizací technického zásobování

Příprava obsluh a uživatelů techniky

Uvážíme-li, že v soudobé moderní armádě člověk a technika tvoří neoddelitelný celek, má připravenost lidí při zajištění všech úkolů, souvisejících s provozem a bojovými schopnostmi techniky, významnou úlohu. Tato z pohledu technic-

kého zabezpečení je zajišťována soustavnou a cílevědomou odbornou přípravou všech, kteří techniku při plnění úkolu vojsk používají. K tomu je nutné technický výcvik důstojníků a praporčíků organizovat a uskutečňovat diferencovaně nejen podle funkcí, ale i podle skutečných znalostí. Výcvik je proto zabezpečován v účelových kursech za řízení zkušených pracovníků. Zvláštní pozornost se věnuje důstojníkům a praporčíkům dílenských jednotek, jejich výcvik je zaměřen na dokonalé zvládnutí technologických postupů ošetřování a oprav techniky, na organizaci a řízení práce dílenských družstev i na kontrolu kvality prováděných prací. Technický výcvik vojáků základní služby je orientován důsledně na praktické potřeby řidičů a osádek, při dosažení nutných teoretických znalostí konstrukce a trvalých znalostí zásad provozu a provozních režimů techniky. Odborný výcvik dílenských specialistů je zaměřen na dokonalé zvládnutí technologických postupů při opravách a při technickém ošetřování. Značná pozornost je věnována praktickému provádění oprav techniky v polních podmínkách. Ve výcviku v řízení vozidel se soustřeďuje pozornost na získání správných návyků v technice jízdy při příjezdu a odjezdu od překážky, překonávání překážek, omezených průchodů, technice jízdy v bojových podmínkách, po komunikacích a přitom se stanoví požadavek na dosahování vysokých průměrných rychlostí odpovídajících stavu terénu.

Provoz techniky

Správné použití techniky je důležitou podmínkou bojové pohotovosti a je závislé na znalostech uživatelů takticko-technických parametrů používané techniky. Bez těchto znalostí dochází v praxi k poškození techniky, nebo naopak při používání se nevyužívají všechny její možnosti. Provozem klesá spolehlivost techniky a tento pokles se řeší kvalitním technickým ošetřováním, jehož včasnost a úplnost podstatně ovlivňuje stálou bojovou pohotovost použití techniky. Nesplnění nařízených pracovních úkonů v rámci technického ošetřování má za následek velkou pravděpodobnost vzniku vynucených zastávek při dalším provozu a tím ovlivnění stupně bojové pohotovosti jednotky nebo útvaru. Z toho důvodu při kontrolách u vojsk je nedodržení plánovaného technického ošetření hodnoceno jako narušení bojové pohotovosti a má dopad i na výsledné hodnocení.

Včasnost a kvalitu odstranění závad vzniklých běžným provozem řeší systém parkové služby. Funkcionáři parkové služby jsou mimo jiné povinni znát celkový stav techniky, u nepojízdné její závady a nepřipustit ji v žádném případě k dalšímu provozu. Techniku vracující se z provozu je nutné doplnit pohonnými hmotami, přezkontrolovat technický stav, ošetřit a zagarážovat. Technika, která není řádně ošetřena a nebo není ve správném technickém stavu, nesmí být garážována a musí být ponechána v prostoru určeném pro ošetřování a opravy. Zavedený systém parkové služby zabezpečuje stálou připravenost techniky k použití v libovolné době.

Stálý správný technický stav techniky je zabezpečován minimálním počtem provozu neschopných vozidel útvaru. Při stanovení této hodnoty se vychází z těchto hledisek:

- pořadí důležitosti podle druhů techniky, např. u tankových a motostřeleckých útvarů tanky, obrněné transportéry, automobily. U ostatních útvarů je rozhodující převažující druh techniky.

- u jednotlivých druhů techniky se povolují minimální počty provozu neschopných vozidel u těch typů, které svým účelovým zařízením nebo svým

určením jsou nezbytné k zabezpečení bojové pohotovosti útvaru (speciální vozidla, tahače atd.).

Jsou-li počty provozu neschopné techniky na některém stupni velení vyšší než je povoleno, pak je povinností velitele hlásit tuto vážnou okolnost svému nadřízenému a neprodleně přijmout opatření i za cenu zastavení provozu na dobu, kdy koeficient technické pohotovosti bude odpovídat požadavkům bojové pohotovosti.

V průběhu provozu sledují funkcionáři, odpovědní za dokonalé využití techniky, současně efektivnost a hospodárnost provozu. Na sledování ukazatelů se podílí výpočetní technika, která dává řídicím orgánům dostatečné množství podkladů ke zpětnému ovlivňování provozu techniky. Ovlivnění provozu má dopad především na udržování potřebné zásoby kilometrů na zajištění bojové pohotovosti. Spolu se sledováním provozu se přijímají opatření k prodlužování životnosti techniky, kdy podle skutečného technického stavu odpovědní funkcionáři na základě důkladné kontroly prodlužují životnost techniky, tím prodlužují meziopravní normu k provedení opravy. Další cesta je prodlužovat životnost některých důležitých celků na technice. Jako příklad je možno uvést výzkum zaměřený na prodloužení životnosti pásů tanků.

Organizace oprav techniky

Včasná a kvalitně prováděné opravy techniky mají bezprostřední vliv na její okamžité použití při vyhlášení bojového poplachu. Organizace oprav techniky tedy přímo ovlivňuje stálou bojovou pohotovost techniky tím, že řeší následky provozních poruch vzniklých při mírovém použití.

Stav zásoby kilometrů nebo pracovních hodin do střední a generální opravy je další faktor, který podstatně ovlivňuje bojeschopnost techniky. V běžném mírovém provozu je povinností řídicích funkcionářů zabezpečit optimální rozježděnost techniky a rovnoměrný náběh jednotlivých vozidel do opravy. Ke splnění tohoto náročného úkolu byla zapojena výpočetní technika, s jejíž pomocí je možno stanovit provoz s cílem maximálního využití techniky a současně rovnoměrný přísun k realizaci středních a generálních oprav podle plánu. Uskutečnění těchto oprav obnovuje životnost techniky, technika přichází zpět k vojskům s plnou zásobou kilometrů nebo provozních hodin do příští opravy a tím se současně obnovuje bojeschopnost techniky na plnou hodnotu.

S vývojem nové techniky sledují se možnosti modernizace techniky již zavedené do výzbroje armády s cílem zlepšit některé takticko-technické parametry. Přitom je úkolem upřesnit provoz tak, aby při modernizaci v opravářském závodě měla technika odpracovanou meziopravní normu. Tato opatření sledují především hledisko hospodárnosti.

Organizace technického zásobování

Vysoká technizace armády způsobila kvalitativní změnu v náhledu na systém materiálně technického zabezpečení náhradními díly a dalším technickým materiálem jako základní předpoklad k včasným kvalitativním opravám techniky. V technickém zásobování a přísunu materiálu se přešlo k novým směrům a systému, jejichž efektivnost je přímo závislá na využití moderních poznatků manipulace s materiálem a výpočetní techniky v oblasti hromadného zpracování dat. Je zaveden systém náhradních dílů v kombinaci s kusově zá-

sobovanými položkami. Tento systém je vybudován v míru a vytváří předpoklady pro jednotný systém zásobování v poli. Umožňuje snadnou zaměnitelnost, dělitelnost na menší celky a počet kusů jednotlivých materiálů je v soupravě uložen podle pravděpodobnosti výskytu potřeby při opravě. Hlavní předností je stavebnicový systém uspořádaný do dvou typů souprav, z nichž první typ je určen pro stupeň útvar, druhý typ je vyšší doplňkový typ, který v kombinaci s prvním typem umožňuje opravy vyšších složitostí. Využití těchto souprav se předpokládá v kombinaci s kusově dodávaným materiálem, který představuje většinou skupiny a podskupiny, tj. takový materiál, který se musí vracet systémem výměny kus za kus a podléhá renovaci. Soupravy materiálu představují takový materiál, který je pro daný typ techniky nejvíce využíván a jehož potřeba je pravděpodobná. Zavedený systém plně vyhovuje požadavkům na zabezpečení stálé bojové pohotovosti techniky, na rychlý vývoz materiálu do pole a řešení technického zásobování v poli osvojenými metodami z míru.

* * *

Vzhledem k uvedeným skutečnostem můžeme říci, že stálou bojovou pohotovost techniky podmiňují tyto vlivy:

- politická příprava zaměřená k odpovědnosti za stav svěřené techniky a její ovládnutí,
- řídicí a organizátorská práce velitelů, politických pracovníků a technických orgánů,
- soustavně organizovaný technický výcvik uživatelů techniky,
- plánování provozu techniky,
- náročné hodnocení technického stavu techniky,
- kvalitní ošetřování techniky,
- kvalitní připravenost prostředků technického zabezpečení,
- průběžné odstraňování všech vzniklých poškození a kvalitní opravy,
- včasné a plynulé zásobování náhradními díly a potřebným materiálem.

K dosažení požadovaného cíle musí všechny tyto prvky stálé bojové pohotovosti techniky působit současně.